

SEKRETARIAT
Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej
i Gospodarki Przestrzennej
Wpłynęło dnia 05.01.2024r.
L.dz. 2/2024
Podpis Szaucha

Warszawa, 21 grudnia 2023 r.

dr hab. Dorota Mantey, prof. UW

Uniwersytet Warszawski
Wydział Geografii i Studiów Regionalnych
ul. Krakowskie Przedmieście 30
00-927 Warszawa
e-mail: d.mantey@uw.edu.pl

RECENZJA

W POSTĘPOWANIU O NADANIE STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO DR MAI GRABKOWSKIEJ W DZIEDZINIE NAUK SPOŁECZNYCH W DYSCYPLINIE GEOGRAFIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA I GOSPODARKA PRZESTRZENNA

I. PODSTAWA FORMALNA

Podstawą do wykonania poniższej recenzji jest decyzja Rady Doskonałości Naukowej (RDN), która na posiedzeniu w dniu 25 września 2023 r. wyznaczyła mnie jako recenzentkę w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr Mai Grabkowskiej oraz Uchwała nr 8/RDNG/2023 Rady Dyscypliny Geografia Społeczno-Ekonomiczna i Gospodarka Przestrzenna Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 16 października 2023 r. w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania Pani dr Mai Grabkowskiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie Geografia Społeczno-Ekonomiczna i Gospodarka Przestrzenna.

Ocena jest zgodna z wymaganiami określonymi w art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.).

II. SYLWETKA NAUKOWA I ZAWODOWA HABILITANTKI ORAZ JEJ DOROBK NAUKOWY, DYDAKTYCZNY I ORGANIZACYJNY

Dr Maja Grabowska uzyskała następujące **tytuły naukowe**:

- w 2004 r. tytuł magistra ekonomii (specjalność integracja europejska) na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Gdańskiego;
- w 2005 r. tytuł magistra geografii na Wydziale Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego;
- w 2010 r. tytuł doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii nadany przez Radę Instytutu Geografii Uniwersytetu Gdańskiego, tytuł rozprawy: *Socio-demographic changes in inner-city Gdańsk in the context of bottom-up revitalisation*. Otrzymany przez habilitantkę tytuł doktora **spełnia pierwszy z trzech warunków nadania stopnia doktora habilitowanego wg Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce**.

Od początku swojej działalności naukowej Habilitantka związana jest z Zakładem Geografii Społeczno-Ekonomicznej na Uniwersytecie Gdańskim, gdzie **jest zatrudniona** od 2009 r. na stanowisku asystenta, a od 2011 r. – na stanowisku adiunkta. Prowadzi lub współprowadzi tam zajęcia dydaktyczne na kierunkach geografia oraz gospodarka przestrzenna, w tym pracownię magisterską (2012-2020), seminarium licencjackie (2020-2021) oraz seminarium magisterskie (rok akademicki 2022/23) dla dziewięciorga studentów. Dr Grabkowska była opiekunką kilkudziesięciu prac dyplomowych, w tym kilku nagrodzonych. Zlecano jej również: (1) prowadzenie zajęć na innych wydziałach UG, w tym zajęć anglojęzycznych oraz (2) gościnne wykłady i warsztaty (m.in. na zaproszenie Instytutu Badań Przestrzeni Publicznej w Warszawie). W swojej pracy dydaktycznej Habilitantka wykazuje się dużą kreatywnością, ponadprzeciętnym zaangażowaniem oraz – co ważne – otwartością na współpracę z szeroko rozumianym środowiskiem naukowym oraz otoczeniem zewnętrznym reprezentowanym przez organizacje pozarządowe, instytucje obywatelskie i samorządy lokalne. Owocem licznych kontaktów, w tym badawczych, jest współorganizowanie cyklicznego seminarium naukowego RECOURSE realizowanego przez Zakład Geografii Społeczno-Ekonomicznej UG oraz popularyzowanie wiedzy naukowej. Dr Grabkowska jest przykładem osoby, która swoje zainteresowania zawodowe łączy z aktywnością obywatelską i społeczną, odnosząc na tym polu liczne sukcesy.

Na dorobek publikacyjny Habilitantki przed uzyskaniem stopnia doktora składają się: 2 rozdziały w monografiach naukowych i 2 artykuły w czasopismach naukowych.

Dorobek publikacyjny Habilitantki po uzyskaniu tytułu doktora obejmuje:

- 2 monografie, w tym jedna stanowiąca osiągnięcie, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.);
- 13 rozdziałów w monografiach naukowych, w tym 11 we współautorstwie; jedna z monografii została wydana przez wydawnictwo Routledge (200 pkt wg MEiN), inna przez Wydawnictwo Naukowe Scholar (80 pkt wg MEiN); aż 5 rozdziałów znalazło się w jednej monografii;
- 13 artykułów w czasopismach naukowych, przy czym jeden artykuł został opublikowany w czasopiśmie nieprzypisanym do dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (*Frontiers in Psychology*), stąd nie będzie podlegał dalszej analizie.
 - 10 z 12 artykułów zostało opublikowanych w j. angielskim,
 - 2 artykuły opublikowano w czasopiśmie za 140 pkt wg aktualnej punktacji MEiN, 5 w czasopismach za 100 pkt. i 1 w czasopiśmie za 70 pkt.,
 - 9 artykułów zostało napisanych we współautorstwie,
 - 4 artykuły wyłącznego autorstwa Habilitantki zostały opublikowane w czasopismach za 140, 100, 70 i 40 pkt. wg aktualnej punktacji MEiN.

Habilitantka podaje swoje wskaźniki bibliometryczne zarówno w oparciu o Google Scholar, Scopus, jak i Web of Science. Liczba cytowań w wymienionych bazach zamieszczona w Autoreferacie wyniosła odpowiednio 280, 116 (128 z autocytowaniami) i 104. W dniu przygotowywania recenzji wskaźniki te wzrosły do 344, 145 (z autocytowaniami) oraz 107. Impact Factor (IF) opublikowanych przez dr Grabkowską prac wynosi 11,708 (informacja z Autoreferatu). Habilitantka podaje następujące wartości Indeksu Hirsha wg wymienionych wcześniej baz: 10, 6 i 6 (w przypadku dwóch ostatnich wartości te wzrosły z 6 do 7). Wszystkie wskaźniki są ponadprzeciętne jak na dyscyplinę geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna.

Ze względu na to, iż Habilitantka nie przypisuje jednoznacznie poszczególnym konferencjom naukowym kategorii krajowa bądź międzynarodowa (niekiedy kategoria pojawia się w nazwie), **aktywność konferencyjna** przeanalizowana zostanie w podziale na wystąpienia

polsko- i anglojęzyczne. Przed uzyskaniem stopnia doktora dr Grabkowska wygłosiła (samodzielnie lub w zespole) 10 referatów w j. angielskim i 8 referatów w j. polskim oraz zaprezentowała 2 postery w j. angielskim. Po uzyskaniu stopnia doktora konto Habilitantki powiększyło się o 6 referatów wygłoszonych w j. angielskim na konferencjach międzynarodowych (3 przygotowane samodzielnie) oraz 4 na konferencjach krajowych (2 przygotowane samodzielnie). O pozycji naukowej Habilitantki świadczy **członkostwo w 3 międzynarodowych organizacjach naukowych**: RC21 (Research Committee 21 on Sociology of Urban and Regional Development of the International Sociological Association), IASC (International Association for the Study of the Commons) oraz CAT (Cities After Transition) Network. Aktywność naukową uzupełniają **3 staże w zagranicznych instytucjach naukowych** w Niemczech i Wielkiej Brytanii (w tym 1 po uzyskaniu stopnia doktora), dwukrotny udział w wymianie akademickiej (przed i po uzyskaniu stopnia doktora) w ramach programu **Erasmus** oraz recenzowanie artykułów naukowych, w tym w czasopiśmie wysoko punktowanym (Cities, Environment and Planning A, Bulletin of Geography. Socio-Economic Series).

Dr Grabkowska wyróżnia się ponadprzeciętną **aktywnością projektową**. Po uzyskaniu stopnia doktora była zaangażowana w 4 projekty.

- Aktualnie jest **kierownikiem** grantu „Publicization of public spaces in refugee-receiving cities after 24th February 2022: lessons for social integration and governance”, który uzyskała w ramach Programu WNS Grants na Wydziale Nauk Społecznych UG.
- Od 2021 r. **kieruje** jednym z zadań badawczych w ramach międzynarodowego projektu EUARENAS, realizowanego w ramach programu ramowego UE Horyzont 2020.
- W latach 2015-2022 **kierowała** projektem badawczym finansowanym przez NCN w ramach konkursu SONATA 8 „Współdzielenie przestrzeni miejskiej. Koncepcja dobra wspólnego w polskich miastach po socjalizmie”.
- W latach 2012-2015 **brała udział** w projekcie partnerskim finansowanym przez NCN w ramach konkursu OPUS 2, a koordynowanym przez Uniwersytet Łódzki „Wpływ procesów gentryfikacji i wykluczenia społecznego na przemiany społeczno-przestrzenne obszarów śródmiejskich wielkich miasta na przykładzie Warszawy, Łodzi i Gdańska po 1990 roku”.
- W latach 2006-2009 realizowała **stypendium doktoranckie** w ramach międzynarodowego projektu conDENSE, realizowanego w układzie partnerskim.

Na podstawie wyżej omówionej działalności należy stwierdzić, że Habilitantka wykazuje się istotną aktywnością naukową, zwłaszcza w obszarze projektowym oraz publikacyjnym. Jej zainteresowania ewoluowały od rewitalizacji oddolnej, poprzez gentryfikację w kontekście postsocjalistycznym, rozwój narzędzi wspierających partycypację i deliberację, miejską obywatelskość, partycypacyjne podejście do planowania i zarządzania przestrzenią miejską, aż do problemu dobra wspólnego w mieście socjalistycznym i dalej w kierunku inkluzyjności procesów miejskiej deliberacji. Habilitantka posiada ponadprzeciętne umiejętności pozyskiwania i realizowania grantów badawczych, w tym w zespołach międzynarodowych. Każdy realizowany projekt był inspiracją do stawiania kolejnych pytań badawczych, bazujących na dotychczasowej wiedzy. Prace dr Grabkowskiej są publikowane w wysoko punktowanych i cenionych czasopismach naukowych i mają zasięg międzynarodowy. Współautorstwo wielu publikacji z autorami z polskich i zagranicznych ośrodków naukowych, z którymi wcześniej nawiązała kontakt w ramach realizowanych projektów, świadczy o dużej umiejętności pracy zespołowej. Konkludując, należy stwierdzić, że dr Grabkowska wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej, w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt. 3 Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce i tym samym **spełnia drugi z trzech warunków nadania stopnia doktora habilitowanego wg przywołanej Ustawy.**

III. OCENA GŁÓWNEGO OSIĄGNIĘCIA NAUKOWEGO

Ocena merytoryczna dotyczy osiągnięcia naukowego przedstawionego w formie książki „Post-socialist cities and the urban common good”, wydanego przez wydawnictwo Routledge w 2023 roku, autorstwa Habilitantki.

Przedstawiona jako główne osiągnięcie Habilitantki książka ma na celu „zbadanie jak pojęcie miejskiego dobra wspólnego zmieniło się w trakcie systemowego przejścia od socjalizmu państwowego do globalnej gospodarki rynkowej w miastach Europy Środkowo-Wschodniej na przełomie XXI i XXI wieku”. Cel wydaje się bardzo ambitny, choć użycie słowa „zbadanie” może budzić pewne zastrzeżenia. Zbadanie ma bowiem czemuś służyć, a nie stanowić cel sam w sobie. Warto zastąpić je terminem charakterystyka.

Książka składa się z dwóch części – teoretycznej oraz empirycznej. Część teoretyczna podzielona została na dwa rozdziały, z których pierwszy odnosi koncepcję dobra wspólnego

do przestrzeni miejskiej rozumianej z jednej strony jako tkanka fizyczna, a z drugiej jako przestrzeń, w której zachodzą działania zbiorowe i wspólnotowe. Działania wspólnotowe są przez tę przestrzeń kształtowane, a jednocześnie same ją kształtują. Konceptualizacja dobra wspólnego oparta została na definicji dobra publicznego Asena (2017) oraz ogólnie dialektycznej relacji dwóch postaw: indywidualizmu i wspólnotowości. Rozważania teoretyczne wieńczy model miejskiego dobra wspólnego. Model składa się z trzech elementów, nazwanych przez Autorkę: (1) zbiorowymi aktorami miejskimi, oddającymi relacje ludzi między sobą, od luźnych po ściśle; (2) dominującym dyskursem o mieście – określenie z Autoreferatu, wyjaśniającym dominujące uzasadnienia (*dominant rationales*) lub postrzeganie i działania ludzi (*people's perceptions and actions*) – określenia z książki; oraz (3) paradygmatem miasta jako wspólnego zasobu, który Autorka na str. 12 książki wyjaśnia, pisząc, że paradygmat to obrazy miasta jako zbiorowego zasobu lub światy, w których ludzie żyją. Trzeci z elementów wydaje się być nieco mglisty, ponieważ obydwa wyjaśnienia zamiast przybliżyć jego sens, raczej go rozmywiają. Dopiero dalsza część rozdziału pozwala właściwie zrozumieć czym jest ów paradygmat miasta jako wspólnego zasobu. Wspomniany model, kluczowy dla dalszej części pracy, zawiera dodatkowo kierunki dynamiki zobrazowane strzałkami, które odzwierciedlają wynik oddziaływania dialektycznych sił zorientowanych w stronę indywidualizmu (kierunek na zewnątrz), kolektywności (kierunek do wewnątrz), bądź równoważących się wzajemnie (względna statyczność). W autoreferacie Autorka pominęła owe strzałki na schematach, zaś w tytule ryciny przemilczała kwestię dynamiki.

Każdy z trzech elementów modelu oraz kierunek dynamiki wynikającej z oddziaływania dwóch przeciwstawnych sił stanowią spójne ramy metodyczne, w których Habilitantka dokonała opisu przemian w podejściu do miejskiego dobra wspólnego oraz jego manifestacji w różnych okresach historycznych. Autorka zaczyna od krótkiego przeglądu zmian w sposobie postrzegania dobra wspólnego w miastach Europy Zachodniej począwszy od XVIII wieku, a następnie w rozdziale drugim dokonuje szczegółowego usystematyzowania przemian, które dotknęły miasta Europy Środkowo-Wschodniej, uwzględniając specyfikę tej części Europy, wynikającą z odmiennych uwarunkowań historyczno-ustrojowych. Opis miasta jako dobra wspólnego uporządkowany został według trzech następujących po sobie paradygmatów: miasto jako infrastruktura komunalna, miasto jako towar oraz miasto jako dobro wspólne. W ramach każdego paradygmatu przeanalizowano zmiany w tych podsystemach społeczno-funkcjonalno-przestrzennych, w których w sposób naturalny przejawia się idea dobra wspólnego, tj. w mieszkalnictwie, transporcie publicznym,

infrastrukturze zielonej, przestrzeni publicznej, procesach rewitalizacji oraz w tym, co określamy jako sprawiedliwość społeczną. Przy opisie Autorka wykorzystwała wspomniany wcześniej model w podziale na trzy jego elementy oraz dynamikę. Tę część pracy uważam za bardzo przemyślaną, logiczną i spójną ze względu na usystematyzowany sposób prowadzenia narracji i bezpośrednie odwoływanie się do zaproponowanego wcześniej modelu. Poza tym ma ona charakter przeglądowy, a jednocześnie poglądowy, podparty licznymi przykładami konkretnych działań, wydarzeń, bądź grup społecznych. Jedyne zastrzeżenie może budzić fakt zaliczania do przestrzeni publicznych bibliotek, kawiarni czy klubów (str. 55). W moim przekonaniu wszystkie te miejsca nie należą do kategorii przestrzeni dostępnych dla każdego, nieodpłatnych, otwartych na różnorodność i sprzyjających integracji społecznej. Owszem, w okresie socjalizmu praktyka znacząco odbiegała od warstwy deklaratywnej tego podsystemu, niemniej jednak nie należy ślepo poszerzać kategorii przestrzeni publicznej o obiekty publicznie użytkowane, o ściśle określonej funkcji i – pomimo wszystko – ograniczonej dostępności. Zaliczanie obiektów typu Pałac Kultury i Nauki do przestrzeni publicznej uważam za ryzykowne. Wystarczyło poszerzyć nazwę opisywanego w pracy podsystemu, dodając do przestrzeni publicznych obiekty/ instytucje realizujące funkcje społeczne, kulturalne bądź religijne.

Część drugą pracy rozpoczyna analiza dyskursu podejmowanego w trzech rodzajach źródeł pisanych, pozwalająca lepiej zrozumieć mechanizmy zmiany sposobu pojmowania dobra wspólnego, a co za tym idzie paradygmatu miasta. Autorka decyduje się na badanie różnic i podobieństw w budowaniu narracji o dobru wspólnym w aktach i regulacjach prawnych, artykułach pasowych oraz literaturze naukowej. Zakres czasowy analizy treści obejmuje lata 1990-2020. Jeśli chodzi o dokumenty i akty prawne, to szkoda, że Autorka skupiła się wyłącznie na regulacjach ustawowych, pomijając krajowe dokumenty strategiczne, takie jak chociażby Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030, która wielokrotnie powołuje się na dobro wspólne. W przypadku prasy Autorka przyznaje, że napotkała trudności w dostępie do publikacji z lat 90' ze względu na brak ich wersji cyfrowych. Mogło mieć to wpływ na kompletność wniosków, niemniej jednak uzasadnienie zawarte na str. 111-112 należy uznać za wystarczające. Plusem jest też to, że Habilitantka zrezygnowała z wyciągania wniosków na podstawie mechanicznego zliczania artykułów i cytatów, w których zostało użyte pojęcie dobra wspólnego, skupiając się głównie na analizie różnorodności kontekstów oraz zmieniających się konotacjach oraz sposobach rozumienia tego pojęcia. Jedyne, co zastanawia, to brak naniesienia na Wykres 3.1. danych z lat 1990-2004, podczas gdy

w tekście okres ten został omówiony. Za ważny uznaję wniosek, zgodnie z którym definicja dobra wspólnego nie jest dana raz na zawsze, ale podlega ciągłym renegotiacjom, wraz ze zmieniającymi się interesami różnych grup użytkowników przestrzeni miejskiej. W dalszej kolejności Autorka omawia narrację, jaka towarzyszy opisywanym w prasie sześciu kategoriom miejskich dóbr wspólnych: przestrzeni publicznej, mieszkalnictwu, zielonej infrastrukturze, transportowi publicznemu, rewitalizacji oraz sprawiedliwości społecznej. Część analizy odnosząca się do publikacji naukowych stanowi niezwykle interesujący przegląd literatury poświęconej kluczowym pojęciom. Tu również znajdujemy ciekawe wnioski, jak na przykład ten, w którym Autorka potwierdza słuszność wcześniej przyjętego założenia, iż zmiany dyskursu w publikacjach prasowych poprzedzają zmiany w dyskursie akademickim. I tu pojawia się pewne rozczarowanie związane z brakiem hipotezy w recenzowanej rozprawie habilitacyjnej. W moim przekonaniu jedna z nich z powodzeniem mogłaby dotyczyć zależności pomiędzy zmianami w narracji dotyczącej koncepcji dobra wspólnego w trzech rodzajach źródeł pisanych. Habilitantka dokonuje owego przeglądu literatury w podziale na dwa ewoluujące konteksty: polskie miasta jako miejskie dobro wspólne oraz miasto jako dobra wspólne. W przypadku drugiego z kontekstów cennym jest stwierdzenie iż dobra wspólne rozumiane są raczej jako dobra współdzielone, nie zaś współzarządzane. Szkoda, że w książce, w przeciwieństwie do autoreferatu, Autorka nie powołała się na dwie umieszczone w modelu miejskiego dobra wspólnego siły: dośrodkową i odśrodkową, choć niewątpliwie opisuje najpierw procesy dezintegracji, a następnie dążenia integracyjne, sprzyjające wzmocnieniu kategorii miejskiego dobra wspólnego. Bezpośrednie odwołanie się i nazwanie tych dwóch dynamik stanowiłoby dodatkowy dowód na to, że część analityczna jest spójna z częścią teoretyczną.

Czwarty rozdział pracy jest przekierowaniem analizy dyskursu prowadzonego dotychczas na poziomie ogólnokrajowym na poziom lokalny, reprezentowany przez trzy polskie miasta: Gdańsk, Kraków i Łódź. Na uznanie zasługuje bardzo dobrze uzasadniony dobór ośrodków miejskich, które oprócz tego, że wpisują się w trzy odmienne drogi odchodzenia od pojmowania miasta jako towaru i przybliżania się do paradygmatu miasta jako dobra wspólnego, to jeszcze posiadają odmienne konteksty historyczne, kulturowe i społeczne. Pomimo wyczerpującego uzasadnienia doboru miast, zawsze można czuć pewien niedosyt wynikający z pominięcia innych ośrodków miejskich, równie specyficznych, jak np. Warszawa. W zasadzie każde miasto jest na swój sposób wyjątkowe i można by wykazać, że jest godnym uwagi przypadkiem, a jego wybór wpisuje się w przyjęte kryteria. Te zaś nie miały

charakteru ilościowego, co dało Habilitantce pewną dowolność w ich posługiwaniu się.

Kontekst każdego z miast został scharakteryzowany w podziale na opisywane już wcześniej w pracy podsystemy społeczno-funkcjonalno-przestrzenne: mieszkalnictwo, transport publiczny, infrastruktura zielona, przestrzeń publiczna, procesy rewitalizacji oraz sprawiedliwość społeczna. Autorka wykazała się przy tym umiejętnością doboru faktów i kojarzenia ich ze sobą oraz syntetyzowania wielości informacji, dzięki czemu rozdział pozwala lepiej zrozumieć procesy społeczne zachodzące w poszczególnych miastach. Następnie przedstawione zostały wyniki indywidualnych wywiadów pogłębionych z mieszkańcami, miejskimi aktywistami, decydentami na poziomie urzędu gminy, planistami oraz lokalnymi przedsiębiorcami. Badanych pytano o ogólne rozumienie dobra wspólnego oraz o czynniki, które go wzmacniają bądź osłabiają, a także o konkretne kwestie ściśle związane z kategorią dobra wspólnego – inne dla każdego miasta. Pozwoliło to kontynuować analizę dyskursu dotyczącego pojmowania miasta jako dobra wspólnego w podziale na dyskurs odgórny (decydenci i planiści) oraz dyskurs oddolny (mieszkańcy, aktywiści i przedsiębiorcy). Szkoda (po raz kolejny), że przemyślanej metodologii nie towarzyszyła hipoteza badawcza. W tej części również można odnaleźć wiele ciekawych uogólnień, jak chociażby warunki, które pomagają uznać określone sytuacje za przejaw dobra wspólnego, zachęcając tym samym do większej aktywności społecznej. Przeprowadzone wywiady pozwoliły Autorce wyciągnąć słuszny wniosek, że wciąż jesteśmy w procesie dochodzenia do paradygmatu miasta jako dobra wspólnego. Coraz bardziej upodmiotowieni mieszkańcy oraz miejscy aktywiści walczą o prawo do miasta przyczyniają się do zmiany jego postrzegania, a jednocześnie specyfika poszczególnych ośrodków miejskich oraz licznie popełniane błędy nieco ten proces spowalniają.

Autorce udało się wykazać, że jeden z komponentów modelu miejskiego dobra wspólnego, jakim jest dominujący w sferze publicznej paradygmat miasta pozostaje w relacjach współzależności z dwoma pozostałymi: aktorami zbiorowymi oraz dominującym dyskursem o mieście. Habilitantka wskazała na istotne różnice pomiędzy modelem Europy Zachodniej a modelem krajów post-socjalistycznych odchodzenia od paradygmatu miasta jako towaru. Model post-socjalistyczny skażony jest bowiem odziedziczonym po poprzednim ustroju brakiem poczucia sprawstwa wśród aktorów miejskich, co niewątpliwie ukształtowało odmienny charakter miejskiej obywatelskości. Udowodniła też, że proces przywracania dobru wspólnemu jego wartości opartej na współodpowiedzialności zachodzi powoli, częściej jako skutek aktywności oddolnej aktorów miejskich niż konsekwentnie realizowanych polityk bądź

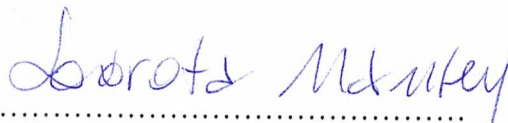
strategii miejskich. Co ważne, Autorka wskazała kierunek, w którym jej zdaniem kategoria dobra wspólnego będzie ewoluowała, a jest nim zastępowanie kolektywnego wyrażania swojego niezadowolenia i walki o przestrzeń miejską jednoczeniem się wokół wspólnych wyzwań. Mocną stroną pracy jest metodyka badań, schemat analizy oraz model teoretyczny, wokół którego skonstruowane jest badanie. Doskonałym uzupełnieniem części teoretycznej głównego osiągnięcia Habilitantki jest podany jako pozostałe publikacje artykuł: Grabkowska M., 2017, *Przestrzeń miasta postsocjalistycznego jako dobro wspólne. Przegląd koncepcji teoretycznych. Prace Geograficzne*, 149, s. 33-53.

Biorąc pod uwagę powyższe wnioski należy stwierdzić, że osiągnięcie naukowe w postaci monografii „Post-socialist cities and the urban common good” wnosi znaczący wkład w rozwój geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej, co oznacza, że Habilitantka **spełnia trzeci z trzech warunków nadania stopnia doktora habilitowanego wg Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.**

IV. WNIOSEK KOŃCOWY

Po przeanalizowaniu osiągnięcia naukowego Habilitantki w postaci monografii „Post-socialist cities and the urban common good”, będącej podstawą przewodu habilitacyjnego, stwierdzam, że **stanowi ona znaczący wkład w rozwój dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna**, spełniając tym samym warunki nadania stopnia doktora habilitowanego w myśl art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.), co wykazałam w niniejszej recenzji. Uważam, że Habilitantka osiągnęła w pełni dojrzałość naukową umożliwiającą jej samodzielność w prowadzeniu badań i **spełniła wszystkie trzy warunki nadania stopnia doktora habilitowanego w myśl art. 219 przywołanej Ustawy. Jednoznacznie pozytywna ocena dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego oraz istotna aktywność naukowa dr Mai Grabkowskiej** wskazują na nadanie jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna na podstawie art. 221 ust. 1 ww. Ustawy.

W związku z powyższym **przedstawiam Komisji procedującej postępowanie habilitacyjne, a następnie Radzie Naukowej Dyscypliny Geografia Społeczno-Ekonomiczna i Gospodarka Przestrzenna Uniwersytetu Gdańskiego wniosek o nadanie dr Mai Grabkowskiej stopnia naukowego doktora habilitowanego.**

Handwritten signature of Dorota Mantey in blue ink, written in a cursive style. The signature is positioned above a horizontal dotted line.

dr hab. Dorota Mantey, prof. UW

